

התנוועה לשקט

ב-120 בית ספר יסודיים ברחבי הארץ מדברים בשפה פנימית של תנועות ותרגילים הלקוחים מעולם היוגה. התלמידים, המורים והנהלה לומדים להוריד ולוים, להפיג מתחים ופחדים ולהשיג שקט פנימי. התוצאות חיוביות מחלחלת מבית הספר לבית ולקהילה. מדורם תיפתח הטונה

כתבה וצילמה: תמר שליט-אבני

התאפשר ללקחת את הילדים לטווילום, לצאת ולפתחו ראש לעולם. היום המציגות קשה יותר ככל יצאה דורשת אישווים ותיאומים מורכבים. חיפשתי שיטה שתאפשר לצותר, ילדים ולי להיפתח אל העולם בתוך המקום הסגור שלנו. חיפשתי כלם שישינו להרגעה, לשקט ולרISON במציאות אלימה, שבשה שלolutים מושגים מעולם המלחמה. קשה מאוד לנו ולילדים לשנות את האקלים החברתי הזה. בשימושי על השיטה פשוט "dagti אתה", ומואנחנו לומדים את השפה ומשתמשים בה. מדובר בשפה כמו כל שפה אחרת, בעלת חוקים וכללי תחביבה: לאחר שיכולים לדברים באותה שפה אפשר ליצור תקשורת פנימית".

"כיוון שוכלים מכירים את התרגילים, למעשה, כל מורה יכולה להכניס לכל כיתה ולהשתמש בהם", מוסיף בן דין. "אם יש שיעור לחוץ מעט אני עושה מיד תרגול זדים - מחרבת אצבע לאצבע או שמה יד מוגילה על כתפו של התלמיד. מכיוון שהם מכירים את התרגיל, הם משתמשים פעלה והאוירה משתנה מידי. בטקס האחרון שעשינו היו כמה הרים של בלאן. קשה מאוד לאסוף ברכז קבוצה גדולה של ילדים ומוגורים. לפטע כמה אחות המורות ועשתה את תרגול הריקו באצבעות". בן דין מודיאמה כיצד היא מוחברות יותר לרט, אצבע לאצבע, אמה לאמה ומשחררת. "כולם הגיעו את התרגול מכיוון שככל ילך כוחו שיעור זהה לפחות פעם אחד. היה מדהים להאות איך בית ספר שלם, כולל ההורים, נכנס לריכוז על ידי תרגול פשוט אחד".

המנחת שגיב והמchnact בן דין, בעלות רקע פדגוגי מסורתי, מודעת לאפשרות שנפתחה להן לשחרר מתחים, להיכנס לריכוז ולאוצר לפידוק הדדי בין התלמידים לצוחות בית הספר. "אני מודעת לך שהקל שלם עליל עלולות במיהירות", מודה שגיב. "נקודות האיזון האלו עזרות לנו להרגיע ולהירגע. אם ידית יכולה לדבר בשקט, גם אנחנו יכולות. אני באופן אישי לא מתרגלות יווה ומדיטיצה, אבל כאן בבית הספר אני יכולה לדאות נקודה על הלה, שאotta אנחנו מכנים 'קודות ריכוז' (נקודות ריכוז) ונקודה רגילה המציגת על הלה. כל אחד בכיתה, כולל המורה, יכול פשוט להתבונן בה ולחזור לריכוז במקרה שהוא מרגיש מנתק ומרחף ולהיכנס מיד לפוקוס. לפני כל שיעור אני מבצעת

טיפולות ומורות לתטא היליגן. חנן, בת 44, תושבת קדרון, נשואה ליאב ואמא לשישה ילדים: נעה בת 17 וחצי, איתי בן 16 ותום בן שנתיים, ובעלת תאודר ראשון במדעי מדינה. מונטיפורי, בת 45, גורה בן יבנה, נשואה לאriel ואמא לשישה ילדים: איתן בן 21, נועה בת 15 וליה בת 13. לדבריהן, הידע שלהם מבוססים השיטה, התרגילים, הטכניקות והניסיונות הוא ידע קוסמי, הנמצא בקיים נאזו ומעילם, והוא רק חישופות אותו ומתראמות אונן למציאות. מטרת התנועה לשקט היא למצוא טכניקות אישיות ואינדיבידואליות להשתקה של הרושים פנימיים ולהתגוננות מפני רעשיהם. הנחחה הראשונה מתווך שת הייחדות המרכזיות היא כי כל פרט משפיע ומוספע ושכל אדם נרגע בטכניקה שונה. האחד יהיה כי נשימה היא המפתח, الآخر יעדיף תנוחה מתרך היoga, ואילו חברו ישתמש בחיבור האצבעות או ברוחות ידים על הפנים. השיטה מציעה מגוון של אפשרויות וכל אחד בוחר את מה שמשפיע עליו. ההנחה השניה היא שהאדם זוקק למגע מיום היולדת, ולמעשה האדם הוא היצור היחיד שזוקק למגע כדי לשחרר. השיטה מופעלת כוים ב-12 בתים ספר באיזו גדרה, קריית גת ואשדוד באמצעות קון קרב תל"ן וקרון רשי". שם השיטה בין כתלי בית הספר נועד לנשות את האוירה בתוך המוסד על ידי הקניית טכניקות להגעה פינימית. המוחשبة העומדת מאחוריו העשיה היא שאם כל אדם יידע מה מרגיע אותו, היחיד ירווח, ונזכר גם בני זוג, הקבוצה (כיתה) והקהילה. השיטה לא מתיימרת להפחית את הלחץ החיצוני, אלא ללמד מה אפשר לעשות בעת כאב, פחד, אי שקט וחוסר ריכוז. יהודה של השיטה הוא בהכרשות מודרניים שיטמייע את העקרון באופן יישומי במקום כל כך דחוס ונוקשה כמו בית ספר. שרליה שגיב, מנהלת בית הספר נופים, הכניסה את השיטה לבית הספר ולמדה להתייחס אליה כלכלי וכאל שפה בית ספרית, ולא כל עוד חוג המאפשר למורות להתאזרור מעת. "لتפיסתי, בית ספר יסודי צריך לפתוח דלנות וחלונות לכל העולמות", אומרת שרה. "לכן אני מתנגדת לבני ספר בעלי כיוון אחד, כמו בתים ספר לטבע או לאמנות. בגין זה צריך רק לפתח ויוצרים ולא לסוגה. בבית הספר הקודם שבו עבדתי שיטות "תנועה לשקט" - יוגה, מוגע ודמיון מודרך" פותחה על ידי תמר חנן ויפת מונטיפורי, מורות ליוגה, מסטיר וריכוך,

יש המולה ורעש בחלל הכיתה. 36 התלמידים נמצאים בשלב קשחת הבוקר עידית ברקת, מדריכה מומחית לשיטות "התנועה לשקט", כניסה לכיתה, מרימה את ידה ופושת אצבעות. היא סופרת בלחש, וצריך להתאמץ כדי לשמע אותה. ככל שהיא לוחשת יותר, הילדים מתראים בה יותר. מרגע זה ועד סיום המפגש, הילדים, ילדי כיתה ב' בבית ספר נופים של המועצה האזורי באר טוביה, מהופנטים להנחות של ברקת. לא כוארת התרגילים מוכרים לכל מי שהשתתף אי פעם בשיעור יוגה - מגוון תרגילים פיזיים לצד תרגילי ריכוז, מדיטציה ודמיון מודרך. עם זאת, גם מתרגלי יוגה ותיקים יחושו שימושם בדור הכללית מדבר בשפה שונה. לאחר כהילה נחקרים ריכוז מגע שלב הטיפול, והילדים נחקרים לאוגות כדי להעניק עיסוי זה לא. ברקת משתדלת להעתלם מהרטינות הרגילות של מיליה בן זוג של מיליה בוגרת בן דין, מחנכת הכיתה, היושבת על הקו שבין מחנכת לתלמידה, נחלצת לעזר לשעות סדרה. מכך להם את הסיסמה: "מה שיצא, אני מוציא" ומיד לאחר מכן מתיישבת במיהירות ושבה להיות תלמידה של ברקת.

אם נישאר בתחום של הסטודיוואטיפים המוכרים, ברקת היא מורה ליגוה קלאסית, המקורינה שקט ושלווה. בן דין היא המורה הקלאסית, החכמה והטפרמנטיית, שקופה ידוע עלות לטווים גביהם. במפגש הראשו שלה עם שיטת "התנועה לשקט", כל מה שעללה לה בראש היה "תזעובי אותי בשקט". היא הייתה רגילה לתרגיל כושר ולڪוב, וכל מה שקשרו בשני גורם לה לא שקט. "היהו המתנדגת הראשית", נכרת בן דין. "אין לי סבלנות לדברים אלה, בחדר כושות או בורחות כسمגעה המורה ליגוה. בית הספר הקודם שבו לימדתי הייתה בי התנדבות מוחלטת לשינויו היוגה. כשנחפשתי לשיטה כאן, מכובן שהഗעתি כבר עם התנדבות פינימית, אבל להפתעתה הגדולה תוך מפגש או שניים נשביתי ברוח השיטה וברוחה של עידית ואני משתמשת בה בכל מכב".

התרגילים חראשים חזוניים

שיטות "תנועה לשקט" - יוגה, מוגע ודמיון מודרך" פותחה על ידי תמר חנן ויפת מונטיפורי, מורות ליוגה, מסטיר וריכוך,

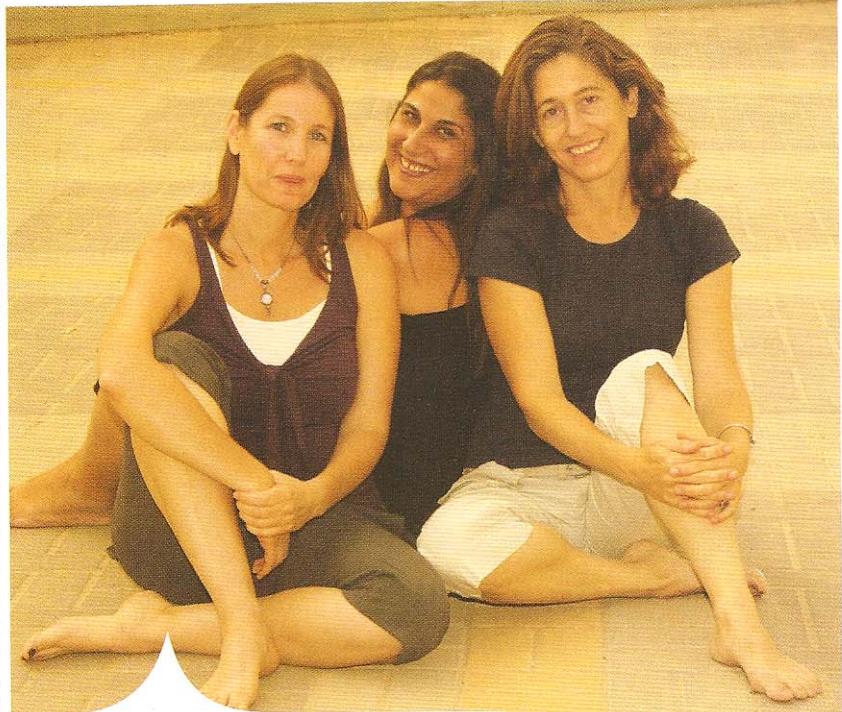
תרגיל אכבעות. בימי הירקות, כשאני מגיעה אליהם לחוצה נאוד, אנחנו עושים עשר דקות ראשונות של הרפיה וכל האווירה משתנה מכך לנצח".

נג' חאלץ לשלשות שיזו

הרעין לשיטה הגיע מהחים עצם. "כשנולדה בת הרכורה קיבלת זריקת אפידורל", מתחאות חן את האירע שהייתה עbara השראה להיווצרות השיטה. "נתפס לגב ואנמא של היהיטה צריכה לטפל בי. הבני שאי חיבת להתחל ליטפל בעצמי אחרת היא אבודה ותליה באחרים. התחלתי לעבו טיפולי טאי צי ותרגלי יומ-יום. התרגול העניק לי תחזקה פיזית והביא להרגעת הרוח. הבני שאנחנו לא חייבים לעשות شيئا מנטלי או לחות הארץ. אבל זה משה שמאלץ אותו לעשות شيئا. בהמשך הדרך, כשבתי גדרה והגעה לבית הספר, הייתה מונטיפורי מואלים המתרחשת שם. nisiyi להבין מה השתנה מאז שאנחנו היינו תלמידים. בשל זה עשית את החיבור בין מה שהפקתי מטהאי צי לחיים שלי. תהיתי איך הדברים הבסיסיים ביהום, שעורירים לתקן טוב יותר במסגרות המשפחה ולהפיג מותח, לא נלדים בבית הספר. הרי הלץ בבית הספר גבוהה לאין שיעור מהלץ בבית. אני זוכרת שהייתי מונעת מASH פנימית חזקה. הצעתי למנוחת בית הספר שבמהות בתי להعبر 12 שעורים, שכללו מוגלי ריכוז וחושים וחוורור בריקוד. שנה לאחר מכן קיבלתי אישור פדגוגי להרצאת התוכנית".

בצמת הדרכים זהה פגשה חן את מונטיפורי. במבט ראשון הן נראות כשי היפכים: בירה וחזרה, קרנה וודול, מאופקת ותזותית. למורת, או אולי בגל הקוטביות, יש בינהן חברה מוצלח כל קו פרישת דרכים משלה, לאחר שעבירה משבר אישי בעקבות מחלת קשה. "עסוקתי אז בדבורות והייתי מונתקת מהתהום הרותני והפיוי של היהגה", מספרת מונטיפורי. "בראו שנכنتי לשיעור יוגה בפעם הראשונה, להפתעתני, המורה הביטה בי ואמרה: 'את מורה ליאוגה'. כCCCCCCCן של האבנית על מה היא מדברת, אבל נראה שהיא צדקה. הכל היה שם - השיטה, המפגש עם תמר והציווי להנחתת הידע, היה רק צריכה מנת כדי לחשוף את כל המידע הזה".

בנה של מונטיפורי אוחנן כדייסקלטי ולא

מימין לשמאל: תמר חן, פיטי מונטיפורי ועדית ברק. מחזיקות באוצר שצין לחצת אין לשימוש בו

מעגל התנוועה לשקט

המורה. הדרך של התנוועה לשקט מאפשרת למורה לעשות היכרות עם השיטה בשיעורים שבהם היא לוקחת חלק בכיתת האם. בשיעורים אלה נפרשים לפניה כל התרגילים. המורה מתבוננת באינטראקציות בין הילדים ולומדת מה מתאים למי. מתוך השיעור היא תאמץ טכניקות לשיטה מידית לעצמה ולתלמידים, ותלמד לשימוש בהן בחויי היום-יום בבית הספר וב-anchor במצבים של לחץ כמו לפני בחינה.

כיתות האם. הפעולות יכולות להתקיים בכיתה לפני מבחן, בתחילת היום או באמצעות השימוש. אין צורך להיזז שלוחנות או לבנות CIS. הטכניקות מיושמות בתוך המציגות הכיתתיות, בתוך החיים עצם.

נאמוני שקט. השיטה נולדה בבית ספר רעות בגדרה ומפעלת על ידי ילדים שהוכשרו לכך. המנהלת, ענת קון, בקשה להפעיל תוכניות הנקראות "נאמוני שקט". התוכנית מופעלת על ידי ילדים שהוכשרו לכך, העוזרים להעביר תרגילים להשגת שלווה וריכוז בתחילת הטקס בבית ספר שמתוקים מדי שבוע. כמו כן, מוביל חדר התנוועה לשקט בזמן הפסקה, ובו מתרגלים נאמני השקט עם הילדים תרגילי טיפול והרגעה לכל המוניינים.

שפה בית ספרית. התוכנית מקונה למשתתפים שפה חדשה של התבוננות והקשבה לעצטם ולסביבה. הרעיון הוא שילדים מאותה משפחחה, קבוצת חברים וمسגרות קהילתיות יאפשרו לעצטם לדבר ויכולו להבין את האחרים.

הילד כשורר בבית. בהיבט החברתי התוכנית מאפשרת לילדים להתחבר אל תרגילים להפגת כעס ופחד, לשימוש בבית או בין חברים. אימוץ העקרונות יתרום ליצירת חברה מאוזנת, שלווה ופחות אלימה ותוקפנית.

The image features a central graphic of a human brain with glowing yellow and orange energy lines radiating from it, set against a dark background with faint, swirling circular patterns. Above the brain, the text "Mer-Ka-Ba" is written in a bold, serif font, with "Mer-Ka" on the left and "Ba" on the right, flanked by decorative scrollwork. Below the brain, the word "הרצליה" (Hetzlyah) is written in a large, bold, sans-serif font. At the bottom, there is contact information: a phone number "09-9566803 - 0524-893287", a website address "www.merkaba.org.il", and the name "דר' אלון אשמן, פסיכיאטר" (Dr. Alon Ashman, Psychiatrist) in a smaller, bold font.

כלים משולחבים שלוב בגוף, נפש ורוח להרמוניה ואצמיחת ארגנטיות בכל רחבי הארץ.

- טיפול פיזי וholesisti בטగון שיטות.
- טיפול משולב משותף ייחודי להעלאת תדרים ועוצמה ארגנטית מוגננת.
- אימון לפיריצת גבולות היכולות ופתחת עrozים להגשמה אישית.
- טיהור מרוחב ב בתים ובבתוי עסק.

WWW.KELIMESH.COM

שרית אושרי: 054-4799397
 שרה פילד: 054-6855085
 דברים שראויים ממש, מבאים לכאן

הספר למדrichta בתנועה לשקט והוim לומdot יווה תופיה. "לפni השיעור אני מעבירה לרמרית המחנכת הסבר על משמעותיו של כל תורגיל, והיא מעבירה זאת להלאה לילדים וום בחורה למורים. מי שמאמץ את 'תരיל האצבעות', נקודת ריכוזו 'האגוף המתפל' (ראו מוסגרת), ממשיך לлечת אתם לכל מקום ולכל החיים. לימודתי בכיתות א' במשך עשר שנים. אחרי שಮונה שנות הוראה, התחלה למלמד יהוה בשנת השבעתו. יום אחד התקשרה אליו תומך שהייתה שכנה שלו, והצעה לו להצטרכן לקורס רייקי בידיעה שהוא יתאים לו. משם התחליל רומן סוער' בינוינו, ומשם גם נולדה ההבנה שנייה לא יכולה לעמוד יותר מול כויהה מכיוון שחשתתי כי הדרישות של המערכת מילדים בגיל זהה איין סבירות בעיוי.

הצליח לכתוב עד כיתה ג'. מתוך החוויות שעבורה עם עצמה באוטה ותקופה של התמודדות עם המחלת ניסתה את הטכניקות של האסנות, תנוחות היוגה, דמיון מודרך ושיממות עם בנה ווילטה תמצאות מופיעות. "ההילכה והיציבה של איתי השתרפו מיידית עם התרוגול, אך קרה דבר מפתיע הרבה יותר", היא מספרת, "חל שיפור משמעותו בנושא הכתיבה. בית הספר כלם התעניינו לדעת מה השתנה. זה קרה ממש באוטה תקופה שתמיהר החלה להרץ את המוכנית בבית הספר, ושתמעו היינו באוטה נקודת פתייה, הרמתי לה טלפון ומואז אנחנו ביחד".

עד היום נכתבו כשליש גורסאות שונות של תוכנית התנהעה לשקט, שלםדו בקורסים שהעבירו, בימיים אלה מרכזות השתיים את הדעת בספר. היחיד של השיטה איןנו מצוי בתרגילים עצם, אלא בעיקר בהתאמה שליהם לקבוצת היעד. במוחלט השני הנה צורו תוכנית המועברת בבתי ספר מדריכיות שעבורו אצלן הקשרה בת השילוב של מעג, הן מקבלות לתה מדריכיות ולא מדריכים. הקוסט העודדה של מטפל בשיטות והנהעה גם קורס של שלושה ימים המתואrzרכים פרטיים או לאנשים העובדים וקובצות ויכולים להשתמש בטכניון למורה ליהoga אין עדין הקשרה ב כדי לעובד במסגר בית הספר. להכיר את התרגילים", אומרת מורה "חביבים לדעת איך מחרבים אותן לצוות ולמרוחב. מורה ליהoga מגיעה מרגע של היוגה, אבל מכאן ועד ההשפעה הדרך היא שונה".

לְמִזְבֵּחַ וְלְמִזְבֵּחַ

אחת מהמדריכות שעובדת איתן בצדם היא עידית ברקע. שפעלה הסבה ממורה בבית

יפית מונטיפיורי: "עסקטוי בדיבורות והייתי מנותקת מהעולם הרוחני והפיזי של היוגה. ברגע שוכנסתי לשיעור יוגה בפעם הראשונה, להפתעת, המורה הביטה بي ואמרה: 'את מורה לילוגה'. כמובן שלא הבנתי על מה היא מדברת, אבל נראה שהיא צדקה. הכל היה שם – השיטה, המפגש עם תמר והציוויל להנחלת הידע"

динמיקה שהזיפה סבר שלם של בעיות, שהמוראה לא הייתה מודעת אליה במשך שנה שלמה. "פתאום הבוני באיה כה מופלא אני מוחזיקה ביד ואיך אפשר לנaber באמצעות השיטה לא רק לחיצים אישיים אלא גם לחיצים של קבוצה".

להתמקדך כדי לסתוך

טלי שוקרון היא אם לשפע בת התשע ולם בן השבוע, שניהם חולמים בסיסטיק פיברואיס, אף היא לקרה בבריאותה. בעקבות מחלת הילדים חזרה המשפחה משהות ממושכת בניו אילנד כדי למתוח כאן דר חדש ולקבל מה שהיא מכנה "תמיימה חכמה". המפגש שלה עם התנוועה לשקט התחל דרכו בתה בבית הספר, וuber למפגשים אישיים עם חן וברקת. "דרך השיטה מצינו את הדרך להקל את כל מה שקרה לנו ואיתנו", מספרת שוקרון. "בעבר חינו מקום של תשסיל וחדרה בגל המחללה והאשפוזים. הימצאתי במקום של חוסר שקט, מפוזרת את האנרגיה ואין לך אפשרות להתמקדך ולסתוך. הטכניקות של התנוועה לשקט מלאות אותנו באופן יומיומי בבית הספר ובבית. קרה שפענו ננסה למצב של חרודה בבית הספר זה משב שעלו ל夸וטות לכל ילד, אלא שבמקרה של שפע הדבר הוביל להתקף שיעול ומיד רצוי לפנות אותה ביתן חולמים. אני חשתי שאפשר לשולט בתפקיד תמר ותרגלה אותה והיא נרעה ללא פינוי". שוקרון חשה כי השיטה ברושים חווית חיים שלא ושל משפחתה, והיחסות לאחרי הרושם תשבש לגמרי את מהלך חייהם. לפני אחד הניתוחים של שפע, כאשר הילדה הייתה מלאת חרדות, הגיעו חן וברקת ועבדו עם שפע בדמיון מודרך על הפחדים שלא מחרדמתה. כיוון שהייתה כבר מיוםנת בשפה, היא הייתה יכולה לקלוט את המסר ולעצת אל הניתוח בטוחה יותר. לדבירה של שוקרון, בית הספר פתח חלון הזדמנויות שאין שיין לו, הצלחה טמונה באופן שבו בית הספר מתיחס לשיטה. הוא מKENה לה חשיבות שאינה פרחותה מלימודי מותמטיקה וכל הילדים אהובים את השיעור. לדעתי, זה נפלא שבית הספר מוביל מולך כזה. בתקופה של אלימות ושל ישיבה מול מחשבים כל היום נתונים ילדים אפ豁ות להקשיב לשקט ולגאג, וזה קודת או שאין הרבה כמה בחיים". ■

כל אחד יכול לעשות

האגורוף המטפל

תרגיל זה הוא נדיב יסודי בתוכנית התנוועה לשקט מיום הייסודה, לפני 12 שנים. כל ילד, בכל מקום שבו נלמדת התוכנית, נחשף לתרגיל זה כבר בשיעורים הראשונים. בחורה, והתרגלנו למערכת של איסורים ואנחנו יודעים מה לא לעשות (לא להרביץ, לא להכות, לא לקלל), אבל האם אנחנו יודעים מה כן לעשות? בתנוועה לשקט מלים אגרור המכון למכה, יכול להפוך לאגורוף מטפל ומעניין. אנחנו שולטים בידים שלנו ולא להפfn. בתרגיל זה יוצרים אגורוף אורורי ופתוח, המכיל בתוכו ריפוי וכוננה טוביה. מקישים בעדינות/amatzutot האגורוף המטפל על מרכז הגוף משני צדי עמוד השדרה. בהמשך מציררים מגן דוד בגובה הלב, כותבים את שם הילד בתוכו ומכתים את שמו עם כפות הידיים. מבקשים לב ברכה מן העולם עבור הילד. מודים למטופל שנutan לנו לטפל בו.

சחיתות אצבעות

சחיתות אצבעות מאפשרת לילדים לעשות הרקה ולהשחרר תחששות ורגשות שהצטברו במהלך היום. סוחרים אצבעו אחרי אצבע, לפי הסדר, מהירות עד לאגודל. מלווים את הסחיטה במשפטים: "באצבע הראשמה ונחרר כעס, באצבע השניה ונחרר עצב, באצבע השלישית ונחרר חלומות רעים, באצבע הרביית העת נחרר מילים לא יפות שאמרנו, ובאצבע החמשית נחרר מילים לא יפות שאמרו לנו". חלקיקים עם כף היד את היד שבה טיפולנו מלמעלה למטה – מן הכתף ועד לכף היד, בליווי המילים "נשחרר את הכאב". חזירים על הטיפול ביד השניה.

חימום כפות ידיים

משפכים בעדינות את כפות הידיים זו בזו. מרחיקים באטיות את כפות הידיים זו מזו, מניחים ביניהן כדור דמיוני ומתרכזים בו. עצמים את העיניים, פותחים את כפות הידיים באטיות ומניחים את כפות הידיים קרוב לפנים, קרוב לאוזניים, קרוב לחיים, על הלב ועל הבطن ומחזים את התחששה.

חיבור אצבעות

תרגיל חיבור האצבעות יוצר ריכוז ושקט מיידי. הילדים לומדים להשתמש בתרגיל בכל זמן ון בחיים (ובכיתה בפרט) כאשר הם זקנים לרגע של ריכוז, למשל לפני מבחן, בהකשה וברגעים של אי שקי. מניחים את הידיים זו מול זו ומצמידים זורת ימין לזרת שמאל, וככך אצבע אחר אצבע. באותו האופן משחררים את האצבעות זו מזו.